

Kommunikation. Det är viktigt att fortsätta prata, dela med sig och dela upplevelser ihop, menar Elin Lundberg, legitimerad psykoterapeut. Foto: Katarina Raft

Evig kärlek finns – men visst kan det knaka ibland

LIVSSTIL

Hälften av alla som gifter sig skiljer sig. Men evig kärlek finns. Trots utmaningar, som förberedda skilsmässopapper på köksbordet, har Eva-Stina och Torgil Premberg hållit ihop sedan sommaren 1966.

Torgil var 16 år, bodde i Göteborg, men hälsade på sin vuxna syster i Källeryd i Småland. På dagarna jobbade han med att gräva för plintar till ett hus, men på kvällarna satte han sig på moppen och kollade på tjejerna, som å sin sida hade spanat in den utsocknes grabben.

– Han hade småblommig skjorta och jag tyckte att han verkade så snäll, säger Eva-Stina som var 13 år.

Det lysar i ögonen när hon berättar hur hon fick åka med på moppen. De hängde med de andra ungdomarna vid järnvägsstationen och på fotbollsplanen. Men ingen av dem fick vara ute sent på kvällarna och efter någon vecka var Torgil färdig med grävandet. Eva-Stina var för ung för att få komma och hälsa på honom i Göteborg.

– Men vi skrev brev. Alla breven är kvar, men de får ingen läsa, fnissar Torgil.

De tyckte redan då om att prata med varandra, men det var dyrt med riks-

samtal. Det dröjde till våren därpå innan Eva-Stina fick lov att åka och hälsa på.

– Jag glömmor aldrig hur han stod där på centralstationen, jag hade knappt varit utanför Källeryd. Det var ett äventyr att komma till Göteborg.

De lyssnade på Beatles. Torgil hade åtta syskon och delade rum med sin bror. Eva-Stina fick sova på soffan i vardagsrummet – något annat var det inte tal om. Men det var ingen tvekan om att de var ett par på riktigt. De visat sina tidstypiska släta vitguldsringar som de köpte för 175 respektive 145 kronor när de hade varit tillsammans i fyra år.

De har genom åren haft ett rikt umgänge och några familjer höll de ihop med i vått och torrt.

– Vi hade många kalas och fester. Men nu har alla par i umgåtts med skilt sig utom vi. Även om vi förstått dem när de har separerat har det varit en sorg för oss, säger Eva-Stina.

Torgil och Eva-Stina upplever att umgänget inte blir samma sak när man ska lära känna sina vänners namn respektive. Ibland uppstår lojalitetskonflikter. Men kärleken mellan Eva-Stina och Torgil är lika stark som när de träffades. – Vi respekterar varandra. När jag var yngre kanske jag var mer självsk, men de senaste 30 åren har jag blivit mer ödmjuk. Jag har lärt mig att man inte blir en våt fläck bara för att man ger sig ibland, säger Torgil.

Samstämmigheten är påtaglig. Men det har inte alltid varit rosenkimrande.

På frågan om de någonsin funderat på att gå skilda vägar utbrister båda:

– Om!

Eva-Stina berättar: – Vi har båda starka viljor. När barnen var i tonåren bråkade vi hela tiden med varandra. Vi tjafsade om barnuppföstran och om politik. Vi bråkade om nästan allt. Och barnen blev tyvärr lidande.

En dag hade det gått så långt att Torgil kom hem och lade skilsmässopappren med sin underskrift på köksbordet. Han hade fixat en lägenhet och Eva-Stina började packa. Men hon kunde inte skriva under ansökan om skilsmässa. – Jag bönade och bad om att vi skulle försöka. Jag ville ju egentligen fortsätta leva med min Torgil, säger hon.

Båda har alltid haft lätt att säga förlåt och lätt att förlåta. Den förmågan blev en av de viktiga byggestenarna när de skulle reparera skadorna.

– Vi har aldrig haft några hemligheter, så vi kunde prata öppet om allt med både varandra och barnen. Det var bra i det läget, säger Torgil.

De har också fokuserat på saker som förener. Som dansbandsmusiken och buggandet. Och att de båda är hjälpsamma och gärna ställer upp för människor som har det svårt. De har bland annat varit faddrar för en familj från Eritrea och alltid strävat efter att ha ett öppet hem.

– Vi kan fortfarande vara bestämda mot varandra. Men vi ser till att kramas mycket, säger Eva-Stina och understryker det genom att ta Torgils hand för tredje eller fjärde gången under samtalet.

Elin Lundberg, legitimerad psykoterapeut, menar att en framgångsfaktor är att prata och försöka förstå varandras behov.

– Kan man prata med varandra, har

Tips

ELINS LUNDBERGS PROFFSTIPS FÖR ATT KLARA KRISER

● Om problemen är i relationen, lös dem där.

● Ta professionell hjälp.

● Acceptera att en enda person aldrig kan tillfredsställa alla behov.

● Försök förstå partners behov.

● Ha balans mellan närhet och avstånd.

● Fundera på: Hur rolig är du att vara med?

● Nackdelen med att vara i en trygk relation är att vi ibland betar oss lite illa. Med kompisar tänker vi igenom vårt agerande mer.

● Då är det bra att backa, skärps sig och be om ursäkt.

man lättare att stå ut och ta sig igenom svårigheter.

Vad är det som gör att kärleken försvinner för vissa par?

– Det beror på hur man definierar kärlek. Om man definierar det som, att man tycker om varandra och lutar på varandra, så försvinner inte det så länge man betar sig schysst. Om man tror att kärlek är detsamma som passion är det anorlunda. Det är naturligt att spänning och passionen mattas av när man har upptäckt allt hos varandra. Det är viktigt att acceptera det, för att inte ha orealistiska förväntningar.

Men om man saknar spänningen?

– Då får man göra relationen spännande. Det kan vara genom sex på nya sätt, men det kan också vara genom att göra nya saker tillsammans som är lite läskiga – som att åka berg och dalbana eller liknande. Då delar man spänning.

Vad håller kärleken vid liv?

– Den är viktigt att måna om varandra, lyssnar och accepterar att det ibland är tråkigt. Det är också viktigt med aktiva beteenden för att öka spänning, värme och intimitet.

Tror du på livslång kärlek?

– Ja absolut. Vi är gjorda rent biologiskt för att bygga långa relationer, annars skulle vi aldrig ha överlevt på savannen.

Eva-Stina och Torgils kärlekshistoria är ett exempel på livslång kärlek, men de poängterar precis som Elin att passionen inte är lika stark i alla delar av livet.

– Men då går vi tillbaka till grunden, kärleken som vi har. Den värmen och kärleken jag har fått från Eva-Stina ända sedan vi träffades 1966 den har jag aldrig upplevt någon annanstans.

Eva-Stina nickar.

– Och så har vi alltid hållit varandra i handen när vi ska sova. (TT)

Helena E Källgren

”Vi har båda starka viljor. När barnen var i tonåren bråkade vi hela tiden med varandra.

Vi tjafsade om barnuppföstran och om politik. Vi bråkade om nästan allt. Och barnen blev tyvärr lidande.

Eva-Stina Premberg

Träffades i tonåren. Det var dyrt med rikssamtal år 1966. Då fick Eva-Stina och Torgil prata med varandra en gång i veckan. De har tyckt om att prata hela livet – i dag har de hållit ihop i 52 år.

Foto: Claudio Bresciani/TT

Råd för att behålla kärleken

EVA-STINA OCH TORGILS KÄRLEKSTIPS

- 1** Övrraska varandra.
- 2** Gör saker som får er att skratta ihop.
- 3** Prata känslor.
- 4** Var öppna för förändringar
- 5** Dansa.
- 6** Lyssna på musik hemma som gör er glada.

- 7** Lite bråk är inte farligt, men se till att bli sams fort.
- 8** Diskutera inte politik, religion eller andra saker som skapar osämja.
- 9** Ha tillit.

PARET PREMBERG

Namn: Eva-Stina, 65 år, och Torgil Premberg, 68 i år.
Familj: Två barn, 43 och 39 år, sju barnbarn och ett barnbarnsbarn.

Bor: I lägenhet i Stockholm och om somrarna i ett soldatorp i Falköping.

Fritidsintressen: Dansbandsmusik, att bugga och att resa.
Nästa gemensamma projekt: Att skriva en bok om sitt liv tillsammans.

GIFTERMÅL OCH SKILSMÄSSOR

● Varje år gifter sig omkring 50 000 par i Sverige. I genomsnitt håller äktenskapen

i ungefär 25 år. De kan avslutas både genom skilsmässa eller dödsfall.

● Längst håller äktenskapen i några norrländska kommuner. Övertorneå toppar med 43,2 år i genomsnitt, följt av Dorotea, Pajala och Överkalix.

● I Sundbyberg är man gift kortast tid, i genomsnitt 16 år.

Källa: SCB